

Ասպատակութիւնը Քիւրդերու մէջ արհեստ է, և իր համարուի միեւնոյն ժամանակ քաղաքական առաքինութիւն մը. անոր տւագակային կազմը՝ փաղափական իշխանութիւն նշանակութեան մէկ աղաւաղումն է:

Իսկական Քիւրդիստանը մօտ լինելով Արաբիայի, հաւանական է որ այժմ անոնք մի խոռուրդ են կազմած և արաբներէ՝ չնորձիւ կրօնական մերձեցման:

Սաադաթ անուանեալ Շէյխերը, իրենց չեն համարիր Քիւրդ, այլ Մուհամմէտ Մարգարէի ցեղէն, անոնք ամենեւին նոյն իսկ Քիւրդ հռչակաւոր պէգերի ու աղաներին ամուսնութեան համար աղջիկ չեն տար ու առնիր. ցեղը կը համարուի սուրբ, և ամուսնական խնամխութիւնը պահուած է իրենց մէջ:

Սաադաթի ցեղը, մարգարէի ցեղական նուիրագործութեամբ միայն Շէյխ է, ու իր ազդեցութիւնը աղով է զօրեղ, ինչպէս և տիրապետութիւնը Քիւրդ ցեղի վրայ կրօնական լինելէ զատ, չատ անգամ կ'ստանայ Քաղաքական հանգամանք: Բոլոր Շէյխերը Սաադաթ չեն: Սաադաթ է օրինակի համար՝ իրենց ըսելովը, Շէյխ Ուպէտուլլահի ցեղը, որի որդին այժմ Շէյխ Ապտուլ Կատէրն է, (այժմայ Օամ. Ծերակոյտի ժողովի անդամ):

Էլիզէ Րըֆիւն, ձուլասնրիկը կը համարէ Քիւրդիստանի

Քիւրդիստանի ջորիները նշանաւոր են իրենց գեղեցկութեամբ ու ձկունութեամբ՝ վազելու համար դէպի անմատչելի լեռները, ասկէ զատ այնտեղ կը սնուցանեն այծը որոյ կետծը (mohair) այնչափ հռչակաւոր՝ կ'արտահանուի Անգլիայ կը սնուցանեն նոյնպէս կով և էջ:

Վայրի կենդանիներէն կան արջ, գայլ, աղուէս, նապաստակ, շնագայլ, վագր, եղնիկ, սիւլու և դեռ ուրիշ շատ տեսակները: Կաքաւը առատութեամբ կը գտնուի այստեղ:»

(Օսմանիշէր Լյօտ. 1909.)

Մուրքէ իր 1838ի տեսութեանց մէջ նկարագրելով երկրի գեղեցկութիւնն ու հարստութիւնը, կը մատնանշէ հանքերը որոնք ամենեւին չեն շահագործուած, և որոնց զանազան գոյնէ ջուրերը (հեղուկները) կը գունաւորեն երկրին ժայռերը, բլուրները ու հոսելով:

Ծ. Հ.